

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio I. De peccatis oppositis amori & gaudio Charitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

propter ipsum non amant, & in actibus amoris vix occupantur.

Comparatur
charitas
via cum
charitate
patriæ.

Secunda etiam, pars, quæ comparat charitatem viatorum, cum charitate patriæ, sola etiam eget explicatione: nam obiectiua & specifica vtriusque perfectio eadem sine dubio est ut constat ex præcedentibus: perfectio intensiua potest aliquando esse maior in homine viatore quam sit in patria. Nam habitus charitatis in patria non crescit & beatus non elicit actus perfectiores habitu quem acquisiuit in via, potest tamen sine dubio beatus amare perfectius Deum, quam illum vnquam amauerit in via, nam habitus potuit crescere ut centum per plures actus ut vnum, tunc autem beatus qui elicit in via solum actus ut vnum, poterit in patria elicere actus ut centum; unde omnino liquet, quod plures viatores Deum amant intensius quam multi comprehensores. Sed est tamen certum quod charitas patriæ semper est perfectior quam charitas viæ ratione durationis, quia nunquam cessat, ratione appropriationis, quia Deum pluribus rebus præfert, cum beatus non possit peccare venialiter: ratione extensionis, quia plura nouit beatus, & plura etiam amat Dei attributa.

SECTIO III.

De Corruptione habitus charitatis.

Post ea quæ sunt dicta de Corruptione gratiæ habitualis, nihil est difficile circa Corruptionem habitus istius, qui eadem proportionem producit, intenditur, corrumpitur, quæ producit, augetur, destruitur gratia.

Peccatum
veniale.

Primo itaque certum est, quod peccatum veniale, sicut neque totam destruit gratiam, neque vlla ex parte illam imminuit, sic neque habitum charitatis, vel destruit vel vllam eius partem imminuit. Ita enim contra Richardum & Altiissiodorensē vnanimiter asserunt Theologi, quia per peccatum veniale homo non auertitur à Deo ut sine ultimo, atque adeo per illud peccatum non destruitur rectus ordo charitatis ad Deum, ergo illud peccatum neque destruit totum habitum charitatis neque vlla ex parte illum imminuit. Si enim minueret, certè plurima peccata venialia illum tandem totum destruerent, & sic totam abolerent gratiam, fateor quidem, quod peccatum veniale minuit feruorem actus charitatis, imò etiam impedit, quandiu est, aliquem actum illius habitus, cum ex charitate possim abstinere à peccatis venialibus, sed nego quod destruat propterea ipse charitatis habitus, cum non tollatur amicitia hominis ad Deum per peccatum vllum veniale.

Peccatum
mortale.

Secundo certum est, quod totus charitatis habitus simul cum gratia destruitur per quodlibet peccatum mortale, quod ut sæpius ostendi hominem auertit à Deo ut amico, & ut sine ultimo, cum eum totum conuertat ad creaturam dissoluit enim totam amicitiam cum Deo, & totum ordinem hominis ad Deum qui manet ab eo auersus, & illi offensus ac inimicus. Ita enim contra Iouinianum docent omnes Catholici, ut sæpe probaui tum in Tractatu de peccatis & de gratia, tum in Tractatu de poenitentia, vbi etiam soluta est quæstio difficilis, vtrum peccatum mortale formaliter expellat charitatem & gratiam propter impossibilitatem, an verò solum demeritoriè, & vtrum diuinitus possint esse simul.

QVÆSTIO VI.

De peccatis Charitati oppositis
S. Thom. à q. 34. ad 44.

Dixi hæc omnia illa ex quibus satis dignosci potest ipsa charitas, cuius posui rationem genericam, est enim amor benevolentiae, vera cum Deo amicitia, vera virtus omnium præstantissima imò forma & anima virtutum. Deinde rationem specificam quæ perspicitur ex obiecto quod amat propter quod amat, & ordine certo amat. Ex actu tum interno, tum externo & ex habitu: nunc ex oppositis ipsi peccatis adhuc liquidius cognosci poterit eximia eius forma, quæ ad tria potissimum capita reuocari posse video. Primum est eorum quæ opponuntur actui amoris & gaudio charitatis, & sunt odium, acedia, inuidia. Secundum eorum quæ opponuntur paci charitatis, & sunt discordia, contentio, Schisma, rixa, seditio, bellum, & duellum. Tertium opponitur misericordiae ac correctioni fraternæ, diciturque scandalum.

SECTIO I.

De peccatis oppositis amoris, & gaudio charitatis
S. Thomas quæst. 34.

De solis hæc loquor peccatis commissionis quibus violatur Præceptum negatiuum semper obligans ad nihil agendum contra charitatem Dei et Proximi: nam de peccatis omissionis contra Præceptum affirmatiuum, nulla potest hæc esse quæstio. Actui igitur amoris, qui maxime proprius est charitatis, odium directissime opponitur, gaudio verò quem dixi effectum esse charitatis, imò & actum elicitum opponuntur acedia, & inuidia, de quibus breuissime dici potest.

§. I.

Odi quidditas, diuisio, & malitia.

Dico primò, odium charitati contrarium esse auersionem voluntatis ortam ex displicentia personæ, cui mala volumus quatenus mala eius sunt. Aliud est odium inimicitiae, quod semper malum est grauissimum, aliud abominationis, quod potest aliquando non esse malum.

Prima pars, est vulgaris definitio explicans naturam odij, quam ex amoris opposita natura colligere rectè possumus: sicut igitur tria ut supra posui faciunt amorem complacentia in bono, inclinatio ad illud, & ad volenda quæ sunt ei bona, complacentia non est propriè amor, sed id ex quo amor nascitur, benevolentia etiam videtur nasci potius ex amore, quam esse ipse amor, qui est solum inclinatio & vnio cum dilecto orta ex complacentia, & efficiens benevolentiam, similiter tria sunt ex quibus odium integrè coalescit, primum est displicentia in obiecto quod apprehenditur malum, ex illa oritur auersio voluntatis, ex hac autem auersione malevolentia, quæ vult ea quæ existimantur alteri mala. Primum illud non est propriè odium, neque tertium, sed auersio illa personæ, quæ mala existimatur, propriè odium est, toties enim aliquis Deum & Proximum odit, quoties ex displicentia quadam illos auersatur ut malos, & vult illis malum, ex eo præcisè, quia eis malum est.

Secunda pars, est odij diuisio vulgata in odium inimicitiae, & odium abominationis primum illud opponitur

Odi definitio.

Odiu inimicitiae & abominationis.

opponitur charitati, alterum opponitur amoris concupiscentie. Dicitur odium inimicitie illud quo aliquem odimus, quia est in se ipso malum & volumus illi malum præcisè quia malum eius est, sine ullo respectu ad commodum vllum nostrum. Odium abominationis, quo volumus alteri malum quia ille nobis malus est, vel quia illud malum est commodum nostrum. Sicut enim amor est duplex vt sæpe dixi, sic duplex etiam est odium illi oppositum, & vtroque odio potest peccator Deum auersari, si ex falsa quadam apprehensione Deum odio habeat tanquam in se odium erit inimicitie, si apprehendat illum vt sibi malum, odium erit abominationis eritque vtrumque abominabile. Proximum verò vtroque illo odio sapius odimus, inimicitie odium est quoties volumus alicui malum præcisè, quia malum ipsius est, hoc enim requiritur ad odium speciale, si enim non expresse velis malum circumstantia solum erit generalis & communis multis peccatis contra Proximum. vbi patet quomodo vindicta etiam distinguitur ab odio, quia non vult malum vt malum, sed vt commensuratum iniuriæ.

Malitia odij.

Tertia pars, explicat intrinsecam & essentialem malitiam odij: nam odium quodlibet Dei grauissimum est omnium peccatorum quæ in Deum committi possunt: odium verò inimicitie Proximi semper intrinsecè malum est & peccatum mortale maximum eorum, quæ contra Proximum possunt committi, quia malum vt malum nunquam est honestè appetibile, cum non habeat vllam rationem boni, sed odium vult malum vt malum non referendo illud ad alium vllum finem, ergo illud semper est malum. Odium verò abominationis quo personam malam odimus, quia nobis vel alteri mala est, non est semper malum, sic enim rectè odimus impios quæ tales, & Deus etiam eos vere odit, & non solum eorum impietatem.

Constat verò quod odium non est propriè vitium capitale, quod nimirum frequenter est origo aliorum, odium enim non est huiusmodi, sed potius est quasi extremum malum ex aliis ortum vitiis, non autem principium aliorum. Causæ verò illius tres meritò numerantur: ira, quæ facillè degenerat in odium. Inuidia, quæ valde affinis odio est, nam tristari de bono & gaudere de malo, sunt valde coniuncta. Concupiscentia, quia ex nimio amore proprio facile nascitur aliorum odium.

§. II.

Acedia quidditas, malitia: filia ex ea orta.

S. Thomas q. 35.

Dico secundò, acediam rectè Definiri, tristitiam quandam de bono diuino extrinsecò, prout difficili, afferens tedium, torporem & negligentiam actionem piarum quibus bonum diuinum procurari potest. Vitium est speciale charitati oppositum, ex genere suo mortale ac capitale.

Definitio Acedie.

Prima pars, definitio est Acedie quæ propriè significat incuriam quandam & negligentiam, neque potest commodius explicari, quam ex opposito seruire charitatis quem nuper dixi esse gaudium quoddam & desiderium vehemens diuini boni extrinseci, ex quibus oritur promptitudo & diligentia illarum actionum salutarium quæ sunt diuinum bonum extrinsecum. Acedia verò illi directè opposita, est tristitia & tepitas desiderij circa bonum extrinsecum Dei, ex qua oritur torpor & negligentia illarum actionum salutarium, quas seruior

Tom. I I.

promptè ac diligenter prosequitur. Vnde definitur à Damasceno, tristitia aggrauans, quæ scilicet animum ita deprimit vt ei asserat incuriam, torporem, negligentiam operis boni quod non libet exequi. Proprium itaque Acedie genus est tepor desiderij & tristitia, animum opprimens: obiectum eius est bonum diuinum extrinsecum, idest opera bona Deo grata & honorifica, de quibus tristatur quatenus sunt laboriosa & difficilia. Effectus teporis illius & tristitie aggrauantis est torpor & negligentia ex ercendi opera illa quibus honoratur Deus. Efficit videlicet torpor vt omittantur, negligentia vt fiant lentè ac perfuntoriè, *maledictus qui facit opus Dei negligenter.*

Secunda pars explicat malitiam acedie, primò enim quod illa sit peccatum, probat S. Thomas *art. primo* quia nulla tristitia potest esse difformior rationi, quam tristitia de eo quod optimum est, & maxime amabile, acedia tristitia est de eo quod optimum est & maxime amabile nimirum de bono diuino, ergo illa intrinsecè mala est. Deinde duos habet comites adiunctos etiam de se pessimos, torporem, quo omittuntur opera salutaria Deum honorantia, & negligentia, quæ illa sunt perfuntoriè. Vtrumque hoc est de se malum vt patet. Secundò illud est peccatum specialiter oppositum virtuti nobilissimæ nempe charitati, & principali eius perfectioni qui est seruior desiderij ex quo nascitur gaudium, promptitudo, diligentia. Sumi enim acedia potest tripliciter primò pro ea tristitia, quæ animum aggrauat circa exercitium cuiuscunque boni operis, v.g. circa exercitium iustitie, temperantie: & sic Acedia non est speciale vitium sed est circumstantia generalis omni umferè peccatorum omissionis quibus torpemus, & negligimus quæcunque virtutum opera. Deinde significat tristitiam & fugam boni spiritualis, prout illud laboriosum est corpori aut delectationis eius impeditum, & hæc est quadam molities pertinet ad omnia ferè peccata Carnalia. Denique significat tristitiam & teporem desiderij circa illa diuina bona extrinsecum de quibus gaudet charitas & quæ feruenter desiderat, & sic peccatum speciale Acedia est, oppositum charitati & inclinationi eius maxime propriæ quæ gaudium est de bono diuino, & alacritas mentis ac promptitudo in eo exercendo. Tertiò Acedia sine dubio peccatum est ex genere suo graue cum charitati opponatur, deinde inducit torporem & negligentiam circa opera, quorum omissio, vel exercitium perfuntorium est peccatum mortale. Vnde dicitur quod tristitia sæculi mortem operatur, & *maledictus qui facit opus Dei fraudulentè.* Videndi de huius peccati prauitate sunt Cassianus l. 10. de institutis cœnobiorum. Gregorius in pastoralis parte 3. c. 1. admonitione 16. magisque turpitudine eius constare poterit ex eius effectibus quas (filias) vocant matris infauitissimæ.

Malitia Acedie.

Opponitur charitati.

Est peccatū graue.

Filia Acedie.

Tertia enim, pars docet Acediam esse capitale peccatum ex quo plura oriuntur alia peccata. Probatque S. Thomas, quia sicut propter delectationem multa homines operantur, sic ad vitandam tristitiam, & ex eius pondere plura efficiunt prauissima. sunt autem ex mente S. Gregorij sex potissimum eius filie, malitia, rancor, pusillanimitas, desperatio, torpor, mentis euagatio. Isidorus autem l. 2. de summo bono cap. 37. distinguit tristitiam ab Acedia, tristitiam vult esse quatenus recedit ab opere grauiori, & laborioso ad quod obligatur: Acediam in quantum se conuertit ad quietem indebitam: dicit autem quod ex tristitia oriuntur rancor, pusillanimitas, amaritudo, & desperatio

NNnn 2

ex

ex acedia verò prodire docet ociositatem, somnolentiam, importunitatem mentis, inquietudinem corporis, instabilitatem, verborum, curiositatem. Quæ omnia explicat optimè S. Thomas, & Isidorus Consiliat Gregorio S. Thomas *art. 4. ad secundum & tertium*. Ratio verò eius est, quia nullus diu manere potest sine delectatione cum tristitia, unde fit ut ex tristitia dupliciter aliquid oriatur, vno modo ut homo recedat à contristantibus, alio modo ut ad alia transeat, in quibus delectatur: sicut illi qui non possunt gaudere in spiritualibus delectationibus, transferunt se ad corporales ut habet Philosophus *10. Ethic. c. 5. & 6.* itaque homo imperfectus fugit finem laboriosum, quod fit per desperationem, fugit media difficilia quæ subsunt Consiliis per pusillanimitatem, & per torporem omittit ea quæ sunt præcepta. Deinde impugnat contristantia per rancorem, idest odium hominum à quibus inducitur ad bonum, & per malitiā, idest odium ipsorum spiritualium bonorum. Denique transfert se ad delectabilia per euagationem mentis circa illicita.

§. III.

Inuidia quidditas, malitia: filie ex ea oritur.

Dico tertio, inuidia benè definitur tristitia de bono Proximi, quatenus illud æstimatur proprium malum, & diminutivum proprii boni, illa est peccatum ex genere suo graue, ac capitale, origo aliorum plurium.

Inuidia definitio.

Prima pars, est vulgaris definitio. Inuidiæ, cuius genus sine dubio est tristitia, mæror, & tabes animi: obiectum ex quo differentia eius petitur, est bonum Proximi, quatenus illud æstimatur minuere propriam excellentiam & gloriam, potest enim dolere de bono Proximi, non quia Proximus illud habet, sed quia tu illo cares, & est Zelus seu emulatio quæ si sit de bono spirituali, laudabilis est, si de temporalis potest non esse mala. Deinde dolere potest de bono Proximi, quatenus ex eo malum tibi aliquid impendit, & est timor non inuidia, quod potest non esse malum: præterea dolere potest de illo bono Proximi, quia illo indignus est, & vocatur ex Aristotele nemesis, quæ non est etiam necessario mala. Denique dolere potest de illo malo, quatenus ex eo tuæ excellentiæ aliquid detrahitur & quodammodo lumen obscuratur gloriæ tuæ quia si maior est, non illi æquaris, si æqualis ille tibi æquatur, si minor ne tibi coæquetur ut ait Augustinus *l. 1. de genesi ad litteram c. 14.*

Secunda pars explicat malitiam inuidiæ. Primum enim certum est inuidiam essentialiter & intrinsecè malam esse: damnant enim illam Scripturæ tanquam malum grauissimum & interficiens animam: damnatur à sanctis Patribus quos plurimos dabit valent *9. 14.* triumphant in hoc argumento Cassianus *colat. 18.* Cyprianus *sermone de Zelo & liuore* Basilus *homil. 11.* Gregorius *l. 5. moralium c. 34.* Chrysostomus *homil. 45. ad populum*. Deinde aperta ratio est primum, ex obiecto inuidiæ, quia dolet de bono, & de malo gaudet quod est contra rationem cum obiectum doloris malum sit, non bonum. Vnde opponitur duobus actibus charitatis maxime propriis gaudio & misericordiæ. Secundò constat de illius malitia ex causa unde generatur: oritur enim ex inordinato amore propriæ excellentiæ ac honoris, quo inebriatus homo inuidet omnibus, tanquam solus esse cuperet, dolet enim de solis bonis & facit illa mala sua, imò ait Isidorus *l. 3. c. 25.* inuidiam om-

nibus aduersari virtutibus: idè docet Philosophus secundo *Rhetoricorum* illos esse maxime inuidentes, qui maxime honorantur in aliqua re, præsertim in sapientia & felicitate. Deinde pusillanimes, quia omnia eis magna videntur. Denique malitiosi & senes, quia carent ornamentis quæ aliquando habuerunt & vniuersaliter inquit Philosophus *qui ex re aliqua gloriam querunt de illa sunt inuidi*. Colligitur autem inde quod nemo inuidet iis qui statu, conditione, tempore, multum à se distant, sed rivalibus, proximis & iis qui eadem cupiunt & intendunt. Denique malitia inuidiæ constat ex eius effectibus propriis ut constabit statim.

Tertia enim pars, asserit inuidiam esse capitale vitium, plurium aliorum caput vitiorum, quod probat S. Thomas eadem ratione quæ probauit idem de Acedia: filias verò illi assignat Gregorius *l. 31. moralium*, istas quinque, odium, susurrationem detractionem, exultationem in aduersis, afflictionem in prosperis. Remedia eius plura solent suggeri à Doctoribus, sed sanè calamitas sine remedio est odisse felicem. Etrationem asserit Cassianus, quia contingere vix potest ut vitium illud suum, inuidus alteri detegat ut curari ab eo possit primum verò & maximum est despicientia gloriæ ac propriæ excellentiæ. Secundum consideratio effectuum inuidiæ, quos esse omnino prauos & horribiles tradunt citati Patres.

SECTIO II.

De peccatis oppositis paci Charitatis.

S. Thomas à q. 37.

Paci quæ vnio est & consensio voluntatum, repugnamus corde per discordiam, ore per contentionem, opere per Schisma, rixam, seditionem, bellum, & duellum.

Discordia definitur dissensio voluntatum à voluntate alterius circa bonum spirituale, cum scilicet aliquis vult aliquod bonum Dei aut Proximi cui alter scienter resistit. Siue impedit illud fieri, siue nolit cum altero illud facere. certum est illud esse peccatum ex genere suo graue, cum repugnet concordie charitatis, cuius proprium est vnire corda in ordine ad aliquod bonum Dei, & Proximi. Neque possit non esse malum resistere illi qui procurare vult bonum aliquod. Filia verò est ambitionis & superbiæ, quia per eam vnusquisque quod suum est inordinatè sequitur, idest voluntas in proprio sistit quod prouenit haud dubiè ex superbia, tamen si provenire sæpè possit ex inuidia, ut notat Augustinus *Tract. 32. in Ioannem* Liuor separat, charitas iungit. Adde mala quæ oriuntur ex discordia, quia ait Hieronymus in *c. 12. Matthæi concordia magna res crescunt, magna discordia dilabuntur* sicut enim virtus vnita fortior est, sic diuisa est imbecillior. Opiniorum verò discordia neque charitati est de se contraria cum illa sit vnio voluntatum, neque peccatum est cum non impediat id quod nouit esse bonum.

Discordie definitio & malitia.

Contentio est contrarietas sermonum cum Proximo, sicut discordia est cordium dissensio. Potest autem fieri vel ad impugnandam veritatem cognitam & sic est sine dubio peccatum graue contrarium charitati, numeraturque ab Apostolo inter opera carnis quæ qui agunt regnum Dei non possidebunt, & est propriè filia superbiæ, ut ostendit S. Gregorius *l. 31. moralium*, quia sicut superbia facit discordiam ex eo quod aliquis maneat corde in propriis, sic facit contentionem ex hoc quod quisque verbo id quod videtur defendat. Secundò contendere aliquis potest cum altero ad impugnandum